

آزار و اذیت جنسی کودکان: خشونت خانگی مضاعف

Photo: lightsource//depositphotos.com

مهدیس صادقی پویا

انواع مختلفی از حوادث تروماتیک وجود دارند که موجب شرایط روانی پسا تروماتیک برای شخص آسیب دیده می شوند و اغلب به شکل نوعی اختلال استرس بروز می کنند که به آن Post-Traumatic Stress Disorder و به طور مخفف PTSD می گویند.

می توان گفت آزار و اذیت جنسی بدترین نوع این تروماها را ایجاد می کند، چرا که همزمان با خشونت صورت گرفته، نوعی احساس «شرم» نیز در شخص آسیب دیده بروز می کند که به آسانی برای وی قابل هضم نیست.

این در حالی است که شخص قربانی هیچ گونه قصوری در آنچه بر او رفته، ندارد اما شرایط روانی و ذهنی او نمی تواند به سادگی پذیرای این واقعیت باشد.

در موارد مرتبط با آزار و اذیت جنسی کودکان، این شرایط تروماتیک برای آنان به عنوان قربانی به شکلی طولانی تر و حادث تر ایجاد می شود، چرا که این کودکان آنقدر بالغ و بزرگسال نیستند که بتوانند آنچه را در درونشان می گذرد، به خوبی توصیف کنند و از دیگران طلب کمک کنند.

در چنین شرایطی و در صورتی که کودک نتواند آنچه را که پیش آمده به خوبی و کامل برای شخص بزرگسال تعریف کند و از کمک های لازم برخوردار شود، این اختلال می تواند سال های طولانی با وی همراه بوده، او را دچار افسردگی و اضطراب کند و زندگی اش را تا و در بزرگسالی نیز تحت تأثیر قرار دهد.

سندروم فراگیر ترومای پس از آزار جنسی

آنچه در بحث بررسی تروماهای پس از آزار جنسی کودکان قابل توجه و تأکید است، این است که سندروم ناشی از چنین ترومایی نه تنها کودک قربانی آزار و اذیت جنسی و خانواده اش، بلکه کل جامعه را تحت تأثیر قرار می دهد، چرا که آزار و اذیت جنسی، تعرض و تجاوز در فرهنگ اغلب جوامع و البته جامعه ایران، اتفاقاتی مملو از «شرم» هستند و جامعه، تمایل زیادی برای سرکوب و حذف اطلاعاتی دارد که پیرامون این مسئله وجود دارد.

این شرم بی اندازه ناشی از چنین حوادثی که با سرکوب از بیرون نیز همراه و تشدید می شود، زمانی که ناشی از آزار و اذیت جنسی کودک توسط یکی از اعضای خانواده باشد، چند برابر شده و مواجهه با آن به منظور درمان ترومای ناشی از آن، بسیار دشوارتر خواهد بود.

بیشتر بخوانید:

[تجاوز و تعرض یا توافق میان فردی: «خشونت جنسی خانگی» چیست؟](#)

[خشونت خانگی، فراتر از دوگانه جنسیت، دگرجنس گرایی و ازدواج](#)

[کودکان، «آسیب دیدگان خاموش» خشونت خانگی](#)

مطالعه خشونت در رابطه با شریک عاطفی و جنسی در زوج های هم جنس: تغییر نگاه به خشونت

«آزار و اذیت جنسی کودک» چیست؟

تعاریف مختلفی با وجوه اشتراک متعدد درباره آنچه «آزار و اذیت جنسی کودک» خوانده می شود، ارائه شده است. یکی از تعاریف جامع و گویا متعلق به یکی از شبکه های فعال در زمینه مسائل قربانیان آزار و اذیت جنسی خانگی به نام Incest Survivors Resource Network است. این شبکه بیشتر روی آزار و اذیت جنسی ای تمرکز می کند که رابطه جنسی میان افراد را در آن می توان «زنای با محارم» نامید؛ به معنای روابط خونی بسیار نزدیک که امکان ازدواج میان اشخاص را از آن ها سلب می کند.

تعریفی که این شبکه از آزار و اذیت جنسی کودکان ارائه می دهد، به قرار زیر است:

«استفاده شهوانی از کودکان، چه جسمانی و چه عاطفی، بهره‌برداری جنسی در کامل‌ترین معنای آن است، حتی اگر هیچ تماس بدنی‌ای برقرار نشود.»

سلسله مراتب جنسیتی و بزرگ‌سالاری در ساختار آزار و اذیت جنسی کودکان

آنچه در خشونت خانگی از نوع تعرض جنسی به کودکان اتفاق می‌افتد، می‌تواند مقطعی و یک باره، متناوب یا چند باره باشد. در چنین خشونت‌ها، کودک متحمل لایه‌های افزون‌تری از خشونت می‌شود: نخست آن که قربانی یک کودک است و هر گونه استفاده جنسی از بدن کودکان، خشونت به حریم شخصی آنان است چرا که کودک هیچ قدرت انتخابی برای پذیرش یا عدم پذیرش پیشنهادها جنسی ندارد.

دوم آن که این نوع خشونت، خشونت جنسی است که می‌تواند به جسم و روان کودک صدمات و لطمات جبران‌ناپذیر وارد کند، به شکلی که شاید برخی از این آسیب‌ها بسیار سخت قابل جبران باشند.

در نهایت این که این خشونت در محیطی اتفاق می‌افتد که قرار است مأمون کودکان باشد: خانه.

نکته قابل توجه این است که قربانیان این نوع خشونت خانگی نه تنها دختران بلکه پسران نیز هستند؛ آن هم به تعداد زیاد.

بر اساس آمار به روز شده و ارائه شده توسط یک سازمان غیرانتفاعی به نام «یک در شش (1 in 6 Non-Profit Organization)» که از سال ۲۰۰۲ درباره تعرض جنسی به کودکان پسر و هم‌چنین مردان فعالیت می‌کند، از هر شش مرد، یک مرد در جهان تجربه آزار، اذیت و تعرض جنسی دارد و این خشونت علیه پسران در خانواده‌ها توسط اعضای نزدیک خانواده آن‌ها نیز اعمال می‌شود.

خشونت جنسی در قالب آزار و اذیت، تعرض یا تجاوز جنسی علیه کودکان در خانواده، اغلب با اعمال قدرت از جانب بزرگسالانی اتفاق می‌افتد که در نقش والدین، خواهر و برادر بزرگ‌تر یا بستگان دیگر همچون عمو، دایی و...، با کودک در ارتباطند.

اغلب خشونت‌ورزان چنین خشونت‌ها در محیط خانه و خانواده، بنا بر آمارها و گزارش‌های ارائه شده توسط سیستم‌های قضایی، سازمان‌های حقوق بشری، حقوق کودک و...، مردان بزرگسال هستند اما نمی‌توان «تنها» زنان و دختران را قربانی خشونت جنسی مردان دانست و همان‌طور که گفته شد تعداد زیادی از کودکان پسر نیز قربانی این نوع خشونت می‌شوند یا مردان بزرگسال زیادی وجود دارند که حداقل یک بار در دوره کودکی یا نوجوانی هدف آزار جنسی قرار گرفته باشند که البته لزوماً در خانه و خانواده اتفاق نمی‌افتد.

[عضو کانال تلگرام خانه امن بشوید.](#)

والدین کودکان آزار دیده چه باید بکنند؟

واکنش‌هایی چون خشم، اضطراب، ترس، غم و شوک از جمله واکنش‌هایی هستند که والدین کودکان آزار دیده جنسی به مساله نشان می‌دهند. بنابراین انتظار واکنش کاملاً «درست» در چنین شرایطی، انتظاری نیست که بتوان کاملاً آن را برآورده کرد. در این میان ایجاد فضایی امن برای کودکان آزار دیده توسط اعضای خانواده که دور از آسیب مجدد، قضاوت و سرزنش باشد، اولویت اول است.

سازمان راین (Rainn) که در زمینه آزار جنسی فعالیت می‌کند، در پیشنهادها خود به والدینی که متوجه مورد تعرض جنسی قرار گرفتن کودکانشان می‌شوند، از آنان می‌خواهد با گفتار و رفتارشان پیام‌هایی چون «دوست دارم»، «چیزی که اتفاق افتاده تقصیر تو نیست» و «هر کاری بتوانم برای امن نگه داشتنت انجام می‌دهم» را مرتباً به فرزندانشان منتقل کنند و توصیه‌های زیر را در چنین شرایطی فراموش نکنند:

- به جلسات تک به تک و فردی با مشاور مطمئن اهمیت دهید. فراموش نکنید که حضور انفرادی در این جلسات می‌تواند به کودک شما حس اطمینان لازم را بدهد تا بداند که مستقل از افکار شما یا دیگران می‌تواند با مشاورش درباره جزئیات ماجرا و آن چه بعد از آن احساس می‌کند، صحبت کند.
- سیستم حمایتی اطراف خود را بسط دهید. این بدان معناست که شما می‌توانید ارتباط با برخی دوستان یا اعضای خانواده را که هم شما و هم کودکانتان به آن‌ها اطمینان دارید، گسترش دهید.
- محدوده تعیین کنید. وضع چنین محدودیت‌هایی ممکن است کار راحتی نباشد یا تطابق با آن‌ها در شرایط جدید کاری زمان‌بر باشد اما به حفظ امنیت کودک شما کمک شایانی خواهد کرد.
- به مراقبت از خود و کودکان بپردازید. فراموش نکنید که حفظ سلامت جسمی و روانی شما در حمایت بهتر و بیشتر از کودکان اثر غیرقابل انکاری خواهد داشت.